Kronolojide ve Zamanın Ruhunda Atatürk'ün 19 Mayıs 1919 İklimi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1.Öndeyi

"Kronolojide ve Zamanın Ruhunda Atatürk'ün 19 Mayıs 1919 İklimi" konulu bu makalenin temel amacı; Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da başlattığı Cumhuriyet Yolculuğu'nu 2025 Türkiye'si bağlamıyla betimlemektir. Çalışma, kaynaklarda sıralanan literatür verilerine ek olarak yazarın postpozitivist görüşleriyle oluşturulmuştur.

Çalışma, (1)Öndeyi (2)Atatürk Sadece Bir Komutan Değil; Aynı Zamanda Bir Filozoftur, (3)19 Mayıs 1919'un Ruhu, (4)19 Mayıs 1919'un Senaryosu, (5)19 Mayıs 1919'da Doğan Düşünsel, (6)19 Mayıs 1919'da Başlayan Cumhuriyetçi Demokrasi İklimi, (7)19 Mayıs 1919'un Kritik ve Derslik İzleri , (8)Vargı ve Yargıda Atatürk ve 19 Mayıs, (9)Tebrik ve Kutlamada 19 Mayıs alt başlıklarında hazırlanmıştır.

2.Atatürk Sadece Bir Komutan Değil; Aynı Zamanda Bir Filozoftur!

Her ulus, kurucu liderlerine özel bir saygı gösterir. Onlara gösterilen saygının temel özelliği dönemsel değil süreklilik ve kalıcılık arz etmesidir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü diğer ulusların kurucu liderlerinden ayıran en belirgin özellikler arasında O'nun sadece askeri bir komutan değil aynı zamanda ulusal ve evrensel stratejik kararlar verebilen bir lider ve filozof olmasıdır.

Çünkü; O, bir ulusun tam bağımsızlık ve özgürlük düşüncesini sadece Türk Ulus'una değil; gezegendeki diğer ulusların da bağımsızlık mücadelelerine rehberlik etme vizyonu göstermiştir.

3.19 Mayıs 1919'un Ruhu

Atatürk'le 19 Mayıs 1919'da Başlayan Cumhuriyet Yolculuğunun Kimyası; "gençlik ve bağımsızlık bileşenlerinden oluşmaktadır. Anılan bileşenler ise önce Ulusa sonra tüm gezegene şu mesajları vermiştir;

- Vatan yani Anadolu toprakları bir ve bütün olup parçalanamaz.
- Ay yıldızlı bayrak özgürlük ve bağımsızlık ikliminin imgesi ve simgesidir.
- Türk Ulusu hiçbir emperyalist gücün egemenliğini hiçbir koşulda kabul etmez!

Çünkü; Ulus ve devlet kimyasına dayanak olan bileşenlere bakıldığında; Cumhuriyet'in kuruluş felsefesiyle birlikte kıyamete dek yaşayacak özelikler taşıdığı görülür. Bu bağlamıyla da Cumhuriyetin tam bağımsızlık ideali ve özgürlük aşıklığı her daim Türkiye Cumhuriyet'inin vazgeçilmez simgeleri olarak yaşamaya ve yaşatılmaya devam ediyor ve edecektir (Karaağaçlı, 2021-2; 30).

4.19 Mayıs 1919'un Senaryosu

Mustafa Kemal Paşa'nın özgüven, öngörü, felsefi, analitik, akillik, askeri ve siyasi liderlik formasyonlarıyla başlattığı 19 Mayıs 1919 Gençlik, Bağımsızlık ve Cumhuriyet Yolculuğunun Senaryosu aşağıda ana çizgilerle sunulmaktadır:

- Başlangıç tarihi: 19 Mayıs 1919
- Senaryosu: Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK
- Senaryonun kaynağı: Türk Ulusu
- Başlangıç yeri: Samsun-Türkiye
- Vizyonu: Özgürlük
- Misyonu: Bağımsızlık
- Yolculuğun süresi: Kıyamete dek

- Yolculuğun yol arkadaşları: Gençler ve Cumhuriyetçi Demokrasi tutkunu yurttaş bireylerdir.

5.19 Mayıs 1919'da Doğan Düşünsel

19 Mayıs değerlerinde gerçeğe giden yolun sadece bilimsel yöntem olduğunu kabul edilmez, sezgisel düşüncenin de bilimsel yöntem, irade ve tutum kadar önemli olduğu kabul edilir (Karaağaçlı, 2021-1; 66-68). Bu bulgu Atatürk'ün "manda kabul edilemez! ya istiklal ya ölüm" ilkesiyle başta Anadolu olmak üzere gezegendeki diğer ulusların bağımsızlık ver özgürlük mücadelelerini harekete geçire motivasyon, ve güç kaynağı olmuştur. Atatürk anılan bu ilkesel duruşuyla diğer uluslar tarafından somut rol model olarak alınmıştır.

19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal Paşa tarafından temelleri atılan kurtuluş savaşı mücadelesine karar verilmesinin o devrin zaman, fizik-mekan ve koşullarına göre ne kadar ileri ve çok yönlü bakışlı olduğu görülür. Hele o zamandaki gezegenin ve memleketin sosyal, ekonomik, kültürel ve teknik ahval imkansızlıkları da düşünüldüğünde bu kararın ne denli "bilgisel kestirili ve sezgisel düşünceli olduğu" anlaşılır (Karaağaçlı, 2023-2).

6.19 Mayıs 1919'da Başlayan Cumhuriyetçi Demokrasi İklimi

19 Mayıs 1919 yolculuğunun her anı, yol uzunluğunun santimetresi önemli ve değerli olmakla birlikte tarihsel kronolojide şu kilometre taşları daha somut kendini göstermektedir:

- 1918 Mondros Anlaşması sonucu Anadolu yabancı devlet askerlerince işgal edilecekti.
- Anadolu halkı bu işgale karşı direniş göstermekteydi.
- 19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal Paşa, 9.Ordu Müfettişi ve iki kolordu komutanı olarak Samsun'a geldi (Atatürk Araştırma Merkezi, 1995).
- 4 yıl sürecek olan Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın ve Yeni Bir Türk devletinin temel adımını attı.
- 19 Mayıs 1919 Mustafa Kemal Paşa ile Türkiye Cumhuriyeti'ne kadar gelen sürecin başlangıcıydı.
- 19 Mayıs da Cumhuriyetin ilanından sonra kutlanmaya başlandı.
- Gençlik ve Spor Bayramı olarak ilk defa 1926 yılında Gazi Günü adıyla Samsun'da kutlandı.
- 24 Mayıs 1935'te Atatürk Günü adıyla resmiyet kazandı.
- 20 Haziran 1938 tarihli kanunla "Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kutlanmaya başladı.
- 1980 yılından sonra ise "Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı" adıyla kutlanmaya başladı (Çeçen,1981).

7.19 Mayıs 1919'un Kritik ve Derslik İzleri

19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal Paşa tarafından temelleri atılan kurtuluş savaşı mücadelesinin her durum ve zaman değişkeni Türk Ulusuyla birlikte Dünya Uluslarına da örnek birer tarihsel gerçektir. Bu tarihsel gerçeklere konu olan yolculukta dikkat çeken anekdotlarından ikisi şöyledir:

İz-1: Mustafa Kemal Paşa İstanbul'dan Samsun'a deniz yolculuğuna başladığında gemi kaptanıyla şu diyalogu geçer:

-"Düşman devletlerinin herhangi bir vasıtasının gadrine uğramamak için sahile yakın bir rota tutunuz. Şayet kesin tehlike görürseniz gemiyi karaya, en yakın sahile oturtunuz!" direktifini verir.

Samsun'a ayak basınca da;

-"Çok şükür buna gerek kalmadı ve bir millet uyandı" der" (Atatürk, 2020).

İz-2: 19 Mayıs 1919 bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin bir gereği olarak; Mustafa Kemal Paşa'nın düşman memleketi işgale geliyor söylemlerine, şu görüşüyle karşılık vermesi 19 Mayıs 1919 yolculuğunun en manidar sonuçlarından bir olarak dikkati çekiyor:

-"Geldikleri gibi giderler!" (Atatürk, 2020).

8.Vargı ve Yargıda Atatürk ve 19 Mayıs

- Atatürk'le 19 Mayıs 1919'da Başlayan Cumhuriyet Yolculuğunun Kimyası; "gençlik ve bağımsızlık bileşenlerinden oluşmaktadır.
- Atatürk, 19 Mayıs 1919 Samsun girişimiyle sadece askeri bir komutan olmadığını, aynı zamanda gezegendeki tüm uluslara örnek bir siyasi lider ve tarihsel bir kişilik olduğunu göstermiştir.
- Atatürk, 19 Mayıs 1919 Samsun yolculuğuyla; Ulus Devlet olma düşünselini somutlandırırken, Türk Ulusu'na da özgüven ve bağımsızlık motivasyonu kazandırmıştır.
- Atatürk, 19 Mayıs 1919 Samsun yolculuğuyla; öngörü, felsefi, analitik, akillik, askeri ve siyasi liderlik formasyonlarını tümel olarak göstermiştir.

Tam bağımsız ve Güdümsüz Ulus Devlet nitelemesine dayanan Türkiye Coğrafyası'nı vatan, toprak, bayrak ve manevi formasyonlarıyla bir ve bütün gören Türkiye Cumhuriyet'i ve kurucu önderi Atatürk İlkeleri Türkiye ve Dünya Ölçeğinde kıyamete kadar yaşayacaktır.

Çünkü; Cumhuriyet, her yönetime gelenin keyfine, demokrasi treni takiyyesine ve gizil haleti ruhiyesine göre bir şekle giremeyeceğinden; Cumhuriyetin tam bağımsızlık ve özgürlük düşünseli de oligarşik ve monarşik yönetsellere göre değişmeyecektir (Karaağaçlı, 2021-2:72).

9.Tebrik ve Kutlamada 19 Mayıs

19 Mayıs 1919 ruhunu nitelenmişlik düzeyinde duyuşsal olarak içselleştiren gençlere ve tüm Cumhuriyetçi Demokrasi aşıklarına "Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramımız kutlu ve daim olsun."

_____

Kaynaklar

Atatürk, G.M.K. (2020). **Cumhuriyetimizin Emanetçisi Olan Çocuklarımız İçin Nutuk.** Kripto Basın Yayın.

Atatürk Araştırma Merkezi. (1995). "Samsun'un Gazi Günü ya da 19 Mayıs Bayramı". **Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi.** 11 (33). Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları. ss. 771-779. ISSN 1011-727X.

Çeçen, A. (1981). **Atatürk ve Cumhuriyet**. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.

Karaağaçlı, M (2021-1). Karaağaçlı, M (2021-1). Eğitimin Temeli Felsefe. İkinci Yazım 4. Basım: Mart, 2021-1. Ankara: Baskı ve Cilt:Bizim Büro Basımevi Yayın Ve Dağıtım Hizmetleri Sanayi Ve Tic. Ltd. Şti. Bandrol Seri No Aralıkları THG-SOP 983983-984072 .

Karaağaçlı, M (2021-2). Eğitimin Sosyolojisi. İkinci Yazım İkinci Basım:Mart,2021-2. Ankara: Baskı ve Cilt:Bizim Büro Basımevi Yayın ve Dağ. Hiz. San. ve Tic. Ltd. Şti. ISBN–978-605-62357-9-5. Bandrol Seri No Aralıkları: THG-SOP: 983928-983982.

Karaağaçlı, M. **(2023-1). Özgürlük, Bağımsızlık Ve Cumhuriyet Yolculuğunda Evrensel Rol Model: Atatürk.** Bakü: Azerbaycan Atatürk Merkezi ve İksad İnstıtute Tarafından Düzenlenen 19 Mayıs 2023 Doğumunun 142. Yılında Atatürk 3. Uluslararası Sempozyumu. Sözlü bildiri metni.

Karaağaçlı, M. **(2023-2). Özgürlük, Bağımsızlık ve Cumhuriyet Yolculuğunda Evrensel Rol Model: Atatürk.** Bakü: Azerbaycan Atatürk Merkezi ve İksad İnstıtute Tarafından Düzenlenen 19 Mayıs 2023 Doğumunun 142. Yılında Atatürk 3. Uluslararası Sempozyumu. (Sözlü bildiri metni)

Etiksel İlke

Burada yer verilen görüşlerden yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

İletişim ve Erişimi

e-posta : mkara@gazi.edu.tr
Web (1) : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2) :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID:https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları

Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji,güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları

Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
X : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Youtube :AkademikAda